

UDENRIGSMINISTERIET

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806



Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

EUK

30. juni 2004

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Miljøministeriets reviderede grundnotat vedrørende meddelelse fra Kommissionen til Rådet om inddragelse af miljøhensyn i den europæiske standardisering samt udkast til rådskonklusioner om meddelelsen, KOM(2004) 130 endelig.

P. B. Olsen

REVIDERET GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Meddelelse fra Kommissionen til Rådet om inddragelse af miljøhensyn i den europæiske standardisering samt udkast til rådskonklusioner om meddelelsen.

KOM(2004) 130 endelig

1. Status

Kommissionen sendte den 25. februar 2004 ovennævnte meddelelse til Rådet.

Ifølge EF-traktaten skal miljøbeskyttelseskrav inddrages i fællesskabets øvrige politikker med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling. Europæisk standardisering er et middel, der ofte benyttes i forbindelse med gennemførelsen af Fællesskabets politik. I EU's 6. miljøhandlingsprogram er i overensstemmelse hermed anført, at fremme af bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre bl.a. kræver fremme af integrationen af miljøbeskyttelseskrav i standardiseringsaktiviteter. Kommissionen meddelte i 2002, at den ville udarbejde et dokument om standardisering og miljøbeskyttelse, hvilket Rådet bød velkomment.

Meddelelsen forventes behandlet på et rådsmøde i efteråret 2004. Formandskabet fremlagde et første udkast til rådskonklusioner den 24. maj 2004.

Foreløbigt grundnotat (uden høringssvar) blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 13. april 2004

2. Formål og indhold

Kommissionen vil med meddelelsen øge bevidstheden om behovet for at inddrage miljøhensyn i europæisk standardisering og igangsætte en proces der kan styrke dette. Samtidig understreges, at miljøaspekterne skal behandles hensigtsmæssigt, og at der skal tages tilstrækkeligt hensyn til de øvrige begrundelser for at udarbejde standarder.

Europæiske standarder er frivillige dokumenter, der udarbejdes i europæiske eller internationale standardiseringsorganisationer efter konsensusprincippet. En vigtig drivkraft til udvikling af europæiske standarder er, at de betyder ensartethed på hele det indre marked, efterhånden som de afløser de nationale standarder.

Antallet af europæiske standarder er vokset betydeligt, og en række standarder har miljømæssig betydning – det gælder både produktstandarder, standarder for afprøvningsmetoder og miljøledelsesstandarder. I Kommissionens handlingsplan for miljøteknologi konkluderes, at standarder kan øge udbredelsen af miljøteknologier.

Standardisering og lovgivning er to forskellige midler der indebærer forskellige muligheder for behandling af miljøproblemer. De kan dog også supplere hinanden ved at standardisering kan understøtte lovgivningsinitiativer. Der kan ifølge meddelelsen skabes stabile lovrammer, hvis lovgivningen holdes resultatorienteret og de tekniske enkeltheder overlades til frivillige standarder. Det betyder, at standardiseringen har brug for faste rammer.

Kommissionen vil i forlængelse af meddelelsen indlede drøftelser med interessenterne for at udvikle konkrete initiativer til fremme af inddragelsen af miljøhensyn i standarder. Der planlægges to workshops i 2004, som skal indsamle idéer og udarbejde projekter for at opnå fremskridt på følgende 4 områder:

- 1) **Øget bevidsthed** om inddragelse af miljøhensyn i standardisering blandt alle interessegrupper, særligt i tiltrædelseslandene. Udveksling af ekspertviden og god praksis kan sikre, at miljøaspekter i standardisering identificeres på et tidligt tidspunkt i processen med udarbejdelse af nye standarder og revision af eksisterende. Relevant materiale om hvilke miljøforhold der er taget i betragtning under udarbejdelsen af en standard bør stilles til rådighed. Uddannelse om både miljøaspekter og standardiseringsprocessen er endvidere vigtigt. Kommissionen er villig til at yde støtte til de europæiske standardiseringsorganisationer, hvis der fremsættes passende forslag, og medlemsstaterne opfordres til lignende foranstaltninger for de nationale standardiseringsorganisationer.
- 2) **Prioriteringer af indsatsen.** Da der er tale om en frivillig proces bør interessegrupperne selv bestemme deres prioriteringer. Ifølge meddelelsen er der behov for en enkel metode til identifikation af de standardiseringsprogrammer/-projekter, der kan påvirke miljøet, hvilket kan hjælpe interessegrupperne i prioriteringen af deres ressourcer. Kommissionen vil, når det er hensigtsmæssigt, inddrage miljøhensyn i standardiseringsmandater, og overveje særlige mandater for

standarder om miljøforhold og om produkternes miljømæssige virkninger. Kommissionen vil rådføre sig med interessegrupperne, når den udarbejder mandater.

- 3) **Interessegruppernes deltagelse** er ifølge meddelelsen afgørende for accepten og relevansen af standarderne. Da den europæiske standardiseringsproces bygger på nationale holdninger, opfordrer Kommissionen medlemsstaterne til at hjælpe alle interessegrupper, især dem der repræsenterer samfundsinteresser, til at deltage. Medlemslandene opfordres til regelmæssigt at meddele om den støtte der ydes. På europæisk plan vil Kommissionen fortsat tilbyde støtte til de europæiske interessegrupper.
- 4) **Systematisk anvendelse af hjælpemidler** for inddragelse af miljøhensyn i standarder. Interessegrupperne må opmuntres til at benytte de eksisterende hjælpemidler i form af miljøchecklister, -vejledninger og -databaser og CEN's miljøhjælpetjeneste. Kommissionen opfordrer interessegrupperne til at meddele, hvordan de har benyttet de forskellige hjælpemidler, der står til deres rådighed, samt til at udveksle erfaringer og fastlægge indikatorer til vurdering af udviklingen.

Kommissionen vil fortsat vurdere inddragelsen af miljøhensyn i europæisk standardisering på baggrund af udviklingen på de ovenstående fire områder. Til dette formål vil der blive afholdt regelmæssige møder og workshops for interessegrupperne mindst en gang om året.

Kommissionen opfordrer Europaparlamentet og Rådet til at tilslutte sig de kerneområder og målsætninger, som er opstillet i meddelelsen.

Udkast til rådskonklusioner

I formandsskabets udkast til rådskonklusioner hilses meddelelsen velkommen. Det anerkendes, at de hovedområder, der er identificeret i meddelelsen, vil bidrage til at øge opmærksomheden om behovet for integration af miljøaspekter i europæisk standardisering. Endvidere anerkendes, at nogle interessenter i praksis har svært ved at deltage i standardisering og at deres behov bør tages i betragtning, at standarder er vigtige for spredning af miljøteknologier, at en afbalanceret inddragelse af miljøaspekter i standarder har potentiale i forhold til at fremme europæiske industris konkurrenceevne, og at inddragelsen af miljøaspekter i standardisering også bør fremmes på internationalt niveau.

I udkastet understreges, at der er behov for yderligere initiativer for integration af miljøaspekter i standardisering både fra de europæiske og nationale standardiseringsorganisationers, medlemslandenes, Kommissionens og andre interessenters side. Interessenterne opfordres til at stille deres ekspertise til rådighed.

Standardiseringsorganisationerne opfordres til at fortsætte udviklingen af værktøjer til brug for integration af miljøaspekter, uddanne deltagerne og fremme integrationen af miljøaspekter i internationale standarder. Medlemslandene tilskyndes til at sikre, at alle interessenter kan deltage i arbejdet. Kommissionen opfordres til at måle fremdriften på området, fortsætte dialogen med interessenterne, overveje metoder for bedre integration af miljøaspekter i især standardiseringsmandater samt på europæiske niveau at støtte interessenternes deltagelse.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Der er tale om en meddelelse, hvorfor Kommissionen ikke har redegjort for nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Da en meddelelse ikke kan pålægge medlemslandene forpligtelser, er der ingen umiddelbare konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring 140 interessenter. Der er indkommet 12 høringssvar, hvoraf 6 havde kommentarer til meddelelsen.

Høringssvarene bakker generelt op om meddelelsens intentioner om at fremme inddragelsen af miljøhensyn i standardisering. Der peges dog på behov for konkretisering/yderligere initiativer på forskellige områder.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) fremfører, at meddelelsens initiativer langt fra er tilstrækkelige.

Dansk Industri (DI) anfører, at standardisering skal være markedsdrevet og styret af interessenterne. Da ressourcerne er begrænsede må der ifølge DI ske en prioritering ud fra interessenternes behov, og det er således vigtigt, at processen med integration af miljøhensyn starter nedefra. DI bakker derfor op om fremme af bevidsthedsskabende aktiviteter.

Både DI, DN og Københavns Kommune peger på vigtigheden af, at der på områder hvor standardisering er tæt knyttet til europæisk lovgivning fastsættes klare miljømålsætninger, grænseværdier o.lign. i den politiske proces, således at politiske beslutninger ikke overlades til standardiseringsorganisationerne.

Der er generel enighed om, at deltagelsen af de forskellige interessenter i standardiseringsarbejdet er vigtig, men at mange interessentgrupper har vanskeligt ved at finde ressourcer hertil. Handels- Transport og Serviceerhvervene peger på,

at specielt mindre virksomheder har vanskeligt ved at finde ressourcer til standardiseringsarbejdet og mener der er behov for økonomiske kompensation. CO-industri og DN finder det positivt, at meddelelsen opfordrer medlemslandene til at støtte deltagelsen af repræsentanter for miljøorganisationer, forbrugere, arbejdstagere og SMV'er i standardiseringsarbejdet.

DN roser samtidig Kommissionens støtte til de europæiske organisationer for disse interessegrupper, idet det giver mulighed for koordinering.

DI mener derimod ikke at støtte til interessenter på europæisk plan er en god løsning, da den nationale forankring af arbejdet foretrækkes. DI bifalder, at meddelelsen nævner, at nationale myndigheder bør deltage aktivt. Desuden mener DI, at mange virksomheder trækker sig ud af standardiseringsarbejdet af ressourcemæssige grunde, og at der er en risiko for, at standardiseringsudvalg ender med at bestå af repræsentanter for miljøorganisationer, konsulenter og eksperter (f.eks. fra læreanstalter) som får deltagelsen betalt fra offentlig side, men at den produktionstekniske viden, som virksomhederne har, vil mangle.

Mange peger på, at der (udover økonomisk støtte) også er behov for uddannelse og anden vidensformidling til interessenterne. DI bakker her op om de i meddelelsen skitserede behov, men savner en afklaring af, hvem der skal sørge for dette og hvordan det skal finansieres. DI og Kommunernes Landsforening efterlyser databaser, der kan gøre miljøoplysninger om materialer, processer mv. lettere tilgængelige, og Københavns Kommune nævner udover uddannelse behovet for miljøvurderingsværktøjer. DN mener, at det skal være lettere at få oplysninger om standardisering, således at organisationerne nemmere kan holde øje med, om der er standarder på vej med miljømæssig betydning. Endvidere bør processen ved brug af "ny metode" efter DN's mening omfattes af Århuskonventionen, således at offentligheden kan gøre indsigelser overfor en færdig standard.

CO-industri og DN mener, at det skal sikres, at miljøhensyn inddrages systematisk. DN foreslår, at mandaterne i højere grad anvendes som styringsinstrument, og at der indføres en systematisk kontrol af proces og særligt slutprodukt. Desuden bør EU's økonomiske støtte til konkrete standardiseringsaktiviteter betinges af, at det er beskrevet, hvordan miljøhensyn tænkes inddraget. CO-industri har særligt fokus på revisionsprocessen og mener at alle standarder pga. den store tekniske udvikling skal revideres indenfor et fast åremål, og at dette skal være mindre end de nuværende 5. år. Begge organisationer mener, der er behov for miljø-checklister, og CO-industri fremhæver, at en bred kreds af interessenter bør deltage i udarbejdelsen af disse. DN finder, at CENs miljøhjælpetjeneste er et skridt i den rigtige retning, men at den mangler ressourcer og kompetence – den bør have ret til at kommentere i alle faser af arbejdet. Endvidere mener DN, at

der bør udarbejdes et rammedirektiv for integration af miljøhensyn på lige vilkår med sikkerhed og holdbarhed i de konkrete standarder.

DI peger på, at der pga. den globale handel er behov for internationale standarder, men at der er en risiko for, at europæiske standarder med stort miljøindhold ikke vil blive vedtaget som internationale standarder. Der er derfor behov for international tilnærmelse af lovgivningen på miljøområdet.

KL mener, at der er et potentiale for samarbejde om miljøhensyn og standardisering i det europæiske netværk for implementering af miljølovgivning (IMPEL). Endvidere mener KL, at det bør undersøges, om der kan etableres tættere forbindelse mellem IPPC-godkendelsessystemet, integreret produktpolitik og standardisering.

Sagen har været sendt til høring i specialudvalget for miljø. Specialarbejderforbundet støtter den danske holdning. Der er ikke indkommet yderligere hørings svar.